

Notitie Maatwerkplekken

Inleiding

Een onderdeel van het Zorgprogramma Volwaardig Leven is het ontwikkelen van maatwerkplekken voor mensen met een complexe zorgvraag waarvoor binnen het bestaande zorgaanbod niet voldoende passende plekken beschikbaar zijn.

Zorgkantoren werken samen met zorgaanbieders om deze maatwerkplekken te ontwikkelen.

Landelijk is er al een aantal maatwerkplekken ontwikkeld. Deze bevinden zich echter nog niet in onze zorgkantoorregio. De ontwikkeling hiervan loopt door in het jaar 2021. Toch kunnen ook uw cliënten waarvoor geen passend zorgaanbod beschikbaar is in aanmerking komen voor een maatwerkplek.

Deze notitie gaat in op wat een maatwerkplek is, wanneer een cliënt hiervoor in aanmerking komt, wie bepaalt of de cliënt hiervoor in aanmerking komt en hoe de cliënt hiervoor kan worden aangemeld.

Wat is een maatwerkplek?

Een passende plek, “de ultieme oplossing”, voor mensen met een langdurige stoornis en moeilijk verstaanbaar gedrag dat voortkomt uit een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking en/of een psychische stoornis. Het gaat hier om cliënten waarvoor het bestaande zorgaanbod niet voldoende oplossingen biedt voor zowel de cliënt als zijn of haar directe omgeving, naasten en betrokken professionals.

Kenmerken van een maatwerkplek zijn:

- Een unieke woonomgeving met een specialistisch zorgaanbod gecreëerd voor een cliënt of een groepje cliënten.
- Een prikkelgereguleerde woonomgeving die is afgestemd op de zorgvraag van de cliënt. Ook de begeleiding, ondersteuning en de behandeling is hierop afgestemd.
- Een woonomgeving die is gericht op het beperken en voorkomen van overplaatsingen, zodat het een plek is waar de cliënt mag zijn en mag blijven.
- Uitgangspunt is dat de cliënt een zo “normaal” mogelijk leven kan opbouwen.
- Als het nodig is wordt samengewerkt met andere zorgaanbieders of kenniscentra om het maatwerk te kunnen realiseren.

Wanneer komt de cliënt in aanmerking voor een maatwerkplek

Criteria op basis van de zorgvraag van de cliënt:

- De cliënt heeft een Wlz-indicatie (verplicht).

En:

- De cliënt heeft zorg nodig vanuit de verstandelijke gehandicaptenzorg én de geestelijke gezondheidszorg. Dit omdat er meerdere aandoeningen, stoornissen of beperkingen zijn vanuit zowel GGZ als GZ die op elkaar ingrijpen en niet op te lossen zijn als ze als enkelvoudige problematiek worden benaderd (GGZ-problematiek alleen geeft geen toegang tot een maatwerkplek).

En/of:

- De cliënt heeft:
 - o niet-aangeboren hersenletsel.
 - o en/of een licht verstandelijke beperking.
 - o en/of een zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperking.
 - o en/of een stoornis in het autismespectrum.
 - o en/of een psychische stoornis en/of een disharmonisch ontwikkelingsprofiel in combinatie met één of meer van de voorgaande beperkingen.

En/of:

- De cliënt vertoont moeilijk verstaanbaar gedrag. Daarbij hanteren we de volgende definitie: *“Internaliserend en/of externaliserend gedrag dat door de persoon zelf en/of de omgeving in een specifieke context als sociaal-cultureel ongewenst wordt gezien en dat van zodanige intensiteit, frequentie of duur is, dat het voor de persoon zelf en/of de naaste omgeving nadelig, stressvol of schadelijk is”*¹.

En/of:

- De cliënt past niet in het bestaande zorgaanbod, er is geen samenhang in de hulpverlening, er is geen structurele aanpak (omdat zo'n plek er niet is) en het perspectief ontbreekt.

En/of:

- Een menswaardig dagelijks bestaan is voor de cliënt in de huidige woonomgeving onmogelijk.

Criteria op basis van de context waarin de cliënt zich bevindt:

- De cliënt heeft al een lange voorgeschiedenis in de zorg.
- De zorg op de huidige verblijfplaats (thuis of in een instelling) heeft niet geleid tot een hanteerbare situatie.

¹ Deze definitie van moeilijk verstaanbaar gedrag is afgeleid van de definitie van probleemgedrag die door de NVAVG is opgesteld in: Embregts *et al.* (2019). *Multidisciplinaire Richtlijn Probleemgedrag bij volwassenen met een verstandelijke beperking*. NVAVG, 2019.

- De kwantitatieve en kwalitatieve randvoorwaarden om goede zorg te leveren zijn niet in orde. Er ontbreekt adequate hulpverlening.
- Er is sprake van handelingsverlegenheid bij zorgverleners. Het team zit in de klem. Hierdoor dreigt escalatie of verergering van de situatie van de cliënt. Het lukt de zorgverleners en andere betrokkenen in de directe omgeving van de cliënt niet om de woonsituatie van de cliënt stabiel en veilig te krijgen en te houden voor de cliënt zelf, mede-cliënten, naasten en/of professionals. Ook expertise van buitenaf (bijv. inzet COT) heeft niet tot het gewenste resultaat geleid.
- Het CCE is recent geconsulteerd en de adviezen van het CCE zijn gevolgd maar dat heeft niet tot een hanteerbare situatie geleid.
- Ondanks alle bemiddeling en adviezen van veel partijen (zoals zorgaanbieders, cliëntondersteuners, naasten, CCE, OPAZ) en bespreking in het regionale taskforce overleg is het niet gelukt om een passende plek te vinden binnen het huidige aanbod waar een hanteerbare situatie en een permanente verblijfplaats geboden kan worden.
- Er is intensief contact geweest met het zorgkantoor om mee te kijken naar de situatie om te komen tot een passende oplossing.

Wie bepaalt of de cliënt voor een maatwerkplek in aanmerking komt?

Een landelijke commissie bestaande uit zorgadviseurs van de zorgkantoren beoordeelt of de cliënt op basis van bovenstaande criteria in aanmerking komt voor een maatwerkplek. De beoordeling vindt ongeveer 1 keer per 6 weken plaats. De zorgaanbieder ontvangt van het zorgkantoor een brief met de uitkomst van de beoordeling.

Krijgt de cliënt een positief oordeel?

Dan draagt het zorgkantoor waar de cliënt bekend is, zorg voor de bemiddeling naar een maatwerkplek. Het is aan de zorgaanbieder waar de cliënt op dat moment verblijft en aan de zorgaanbieder met de maatwerkplek om relevante informatie uit te wisselen en concrete afspraken over de verhuizing te maken.

Krijgt de cliënt een negatief oordeel?

Dan is het aan de zorgaanbieder om zelf een passende oplossing te zoeken en/of hierover contact op te nemen met het zorgkantoor.

Hoe kan meldt u een cliënt aan voor een maatwerkplek?

- U meldt de cliënt waarvoor u zelf geen passend aanbod hebt, aan bij het regionale taskforce overleg. De cliënt en zijn of haar zorgbehoefte wordt eerst in dit overleg besproken.
- Blijkt dat er geen regionale oplossing voor de cliënt mogelijk is? En voldoet de cliënt aan de criteria om in aanmerking te komen voor een maatwerkplek? Dan melden wij de cliënt aan bij de landelijke beoordelingscommissie met een aanmeldformulier en een toestemmingsformulier.
- Het aanmeldformulier vult u volledig in. Het is daarbij belangrijk dat u de context en de voorgeschiedenis van de cliënt goed beschrijft.
- Zorgt u er daarnaast voor dat het toestemmingsformulier is ingevuld en ondertekend door de cliënt of zijn/haar vertegenwoordiger.
- U levert beide formulieren per mail bij ons aan via maatwerkplek@cz.nl.

Aandachtspunten

- Meldt u een cliënt aan voor een maatwerkplek? Houdt u er dan rekening mee dat deze plek zich buiten de eigen woonregio kan bevinden. Bespreek dit vooraf met cliënt en zijn/haar netwerk.
- Het vinden van een goede maatwerkplek kost tijd. Er moet een juiste match worden gemaakt en vaak moet een maatwerkplek nog worden gerealiseerd.
- Wachtlijsten zijn geen indicatie om iemand aan te melden voor een maatwerkplek.